

100% UUSIUTUVAA JA KOTIMAISTA

Maaseutubarometri 5.0

MITÄ MIELTÄ MAASEUDUSTA?

HILKKA VIHINEN JA KIRSI KORHONEN, LUONNONVARAKESKUS
TIMO MYLLYMÄKI JA SAKARI SANDQVIST, TALOUSTUTKIMUS

Esityksen kulku

- Mielikuvat ja alueidentiteetti
- Arki ja palvelut
- Elinvoima ja elinkeinot
- Tulevaisuus
- 5. Maaseutubarometrin toteutus (loppuvuosi 2023)

Mielikuva maaseudusta...

... on tätä...

- ”Talo, pelto ja hiekkatie.”
- ”Tilan tuntu ja luonnon keskeisyys”
- ”Maatila”
- ”Metsäinen, rauhallinen alue kohtuullisen matkan päässä kyläkeskuksesta ja lähimmästä kaupungista.”
- ”Harvaan asutut korvet.”
- ”Alue, jossa elinkeinot saavat alkunsa maasta ja metsästä sekä ympärillä olevasta tilasta.”

... mutta myös tätä:

”Näistä ei puhuta mutta esim. Helsingin lähiössä on metsäkaistale johon ei kuulu kaupungin äänet. Törmäsin tähän ystäväni tytär asui siinä lähellä ja sanoi että lähdetään metsään. Se veti sanattomaksi että olin että wau.”

”Paikka, jonne tulisi istuttaa puita hiiltä sitomaan.”

”Landsbygden är i en förändrings process, där många aktörer påverkar. Byggandet av alternativa energi källor har ökat, landsbygden fylls av vind och havskraftverken...”

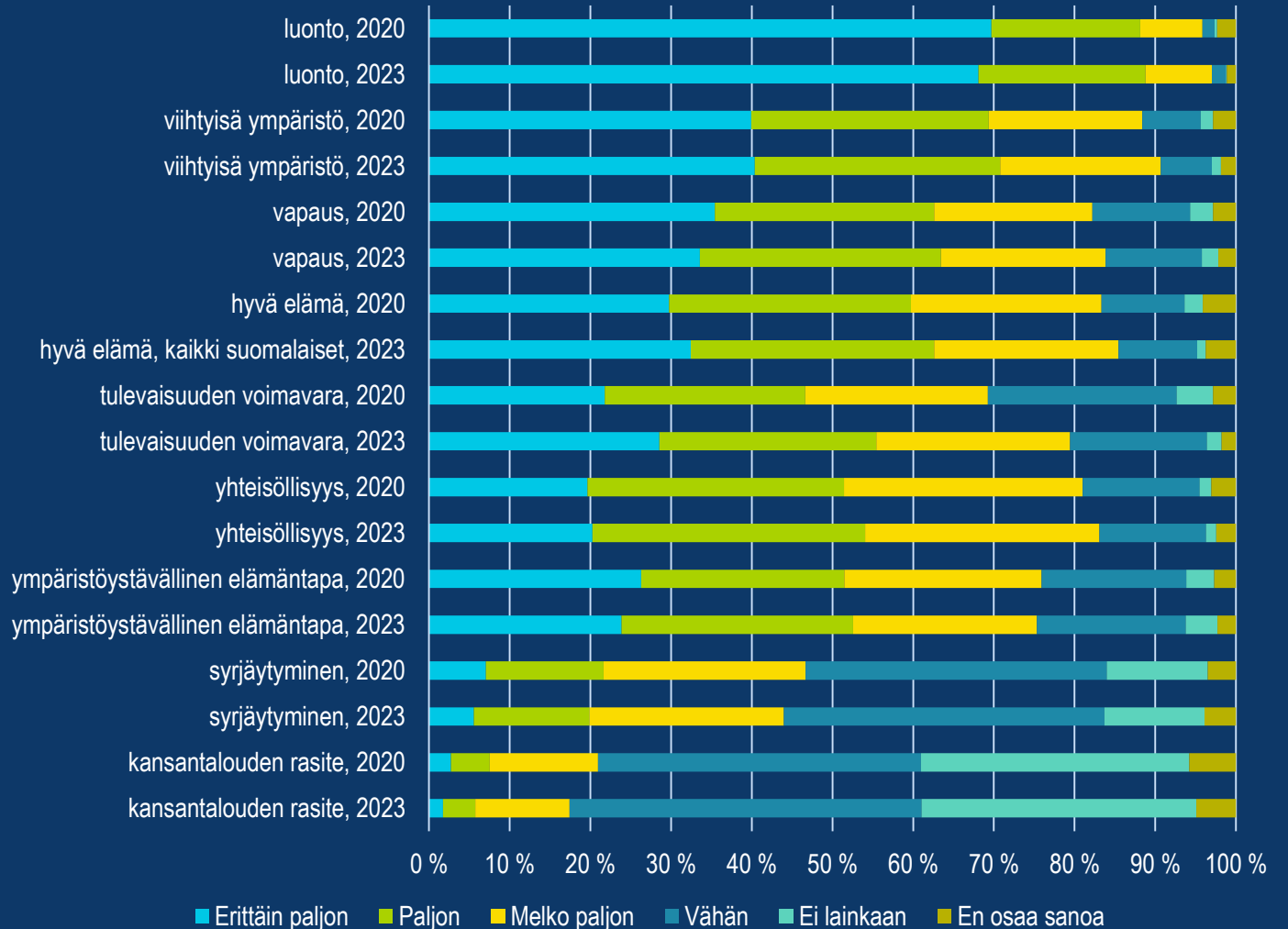
”Kaupungeissa sijaitsevat eläintilat ja hevostallit tuovat myös maaseudun kaupunkiin ja on piristävää ja tärkeää osa kaupunki kulttuuria ja kiva, että kaupungeistakin löytyy "pala maaseutua". Tällaisissa paikoissa mieli lepää, stressi haihtuu ja tulee rauhallisempi olo.”

Kysyttiin ”miten vahvasti maaseutu tuo mieleesi seuraavia asioita?”

- Mielikuva maatalouden muokkaamasta maisemasta maaseutuna on edelleen vahva.
- Erityisesti luontoyhteys erottaa kaupungista.
- Maaseutuun liitetään myönteisiä mielikuvia: luonto, viihtyisä ympäristö, hyvä elämä, stressittömyys.
- Maaseutua ei koeta kansantalouden rasitteeksi.

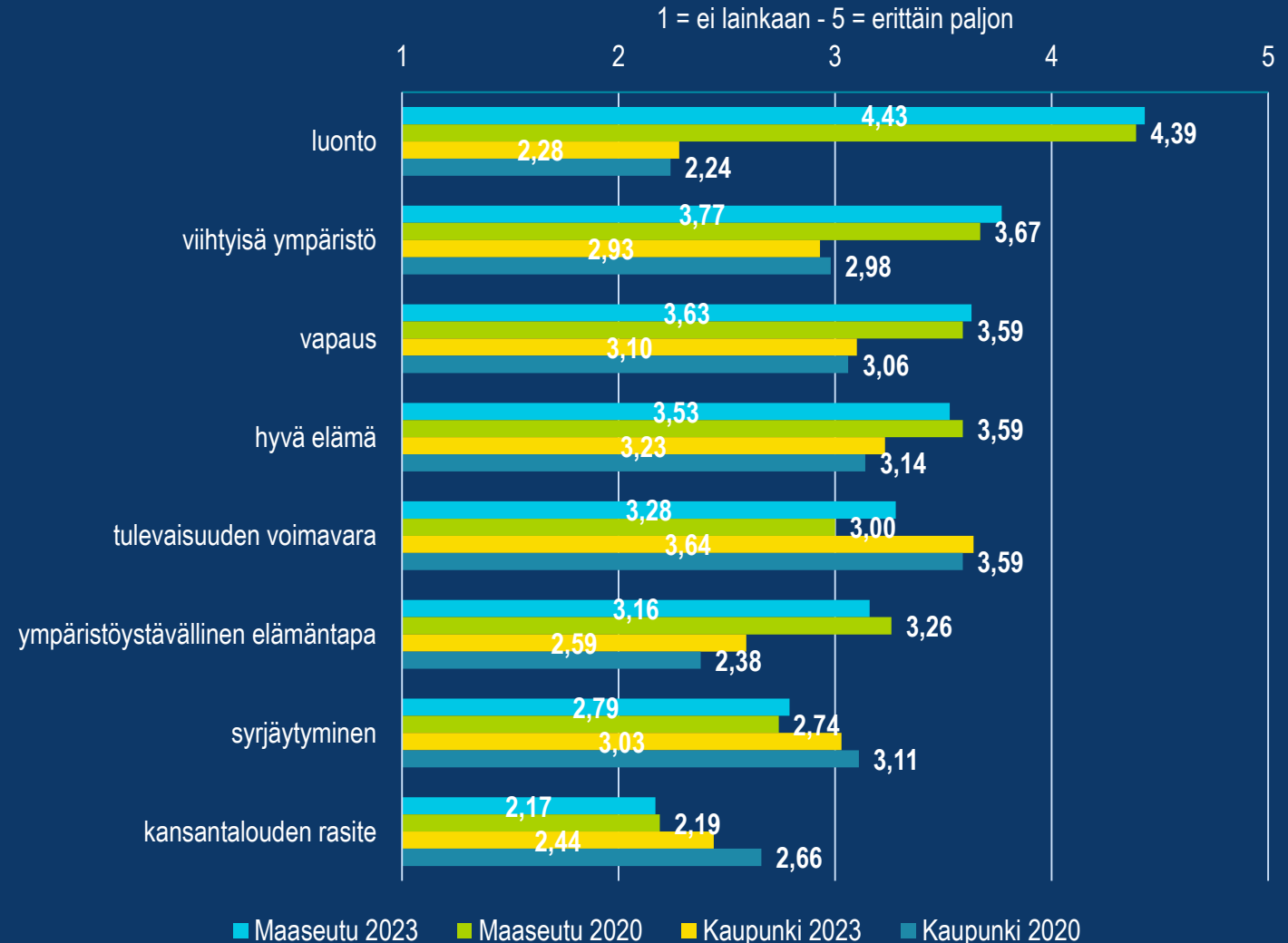
Miten nuoret kaupunkilaiset vastasivat liittyen mielikuvia maaseudusta ja kaupungista?

Kysyttiin ”miten vahvasti maaseutu/kaupunki tuo mieleesi seuraavia asioita?”

Nuoret kaupunkilaiset yhdistävät maaseudun *vapauteen, hyvään elämään ja ympäristöystävälliseen elämäntapaan.*

Kaupunki liittyy enemmän tulevaisuuden voimavaraan, mutta myös syrjäytymiseen.

Alueidentiteetti

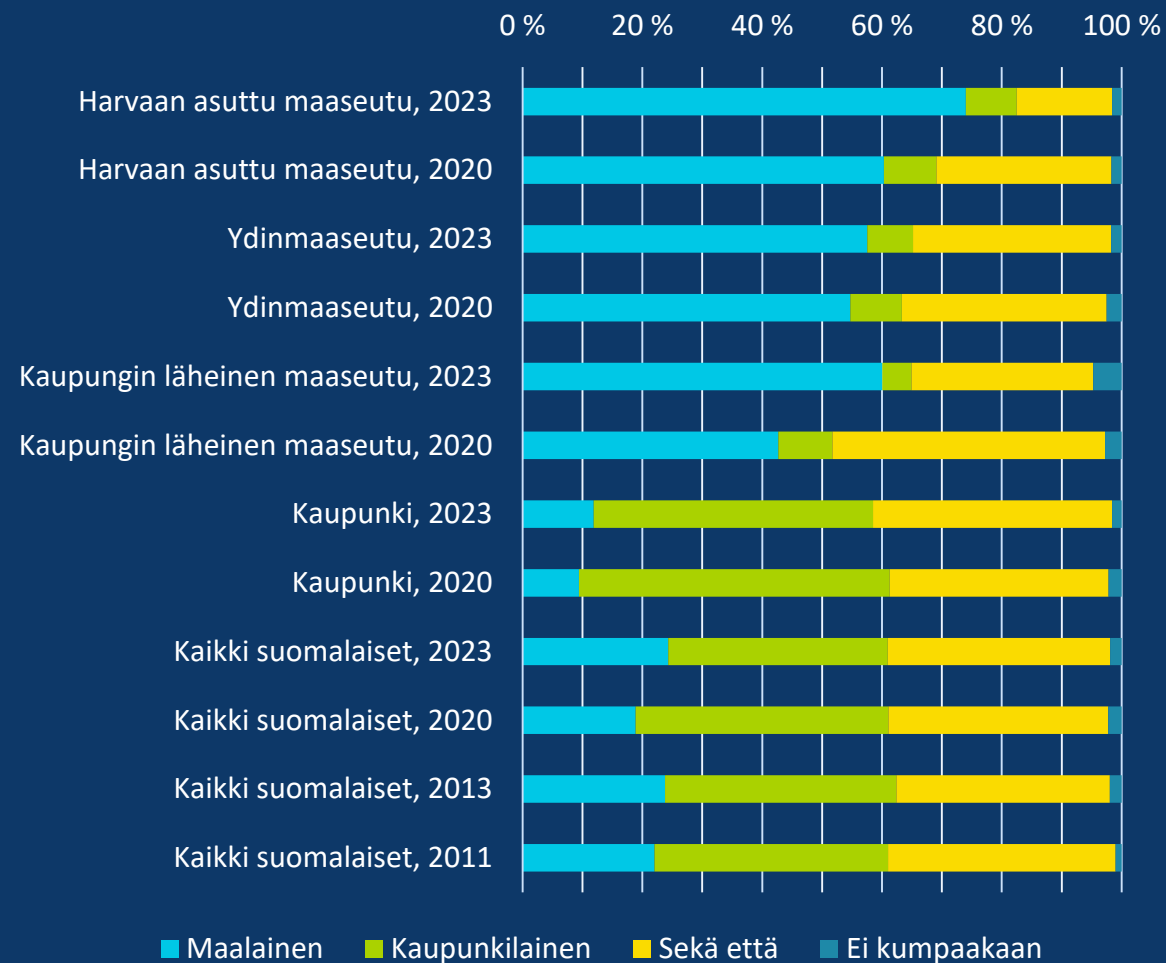
"Metsäläinen", "pikkukaupunkilainen", "maaseutu-
taajamalainen", "lähiöläinen", "ö-bo"...

Kysyttiin ”koetko itse olevasi maalainen, kaupunkilainen, sekä että, ei kumpaakaan”

- Kansalaisista 37 % kokee olevansa kaupunkilainen, 24 % maalainen ja 37 % sekä että.
- Maaseudulla asuvista 62 % piti itseään maalaisena, 7 % kaupunkilaisena ja 29 % sekä että.
- Kaupunkialueilla asuvista 47 % identifioituu kaupunkilaiseksi, 12 % maalaiseksi ja 40 % sekä että.
- Kaaviossa vastaajat jaoteltu oman asuinpaikkansa mukaan.

Arki ja palvelut

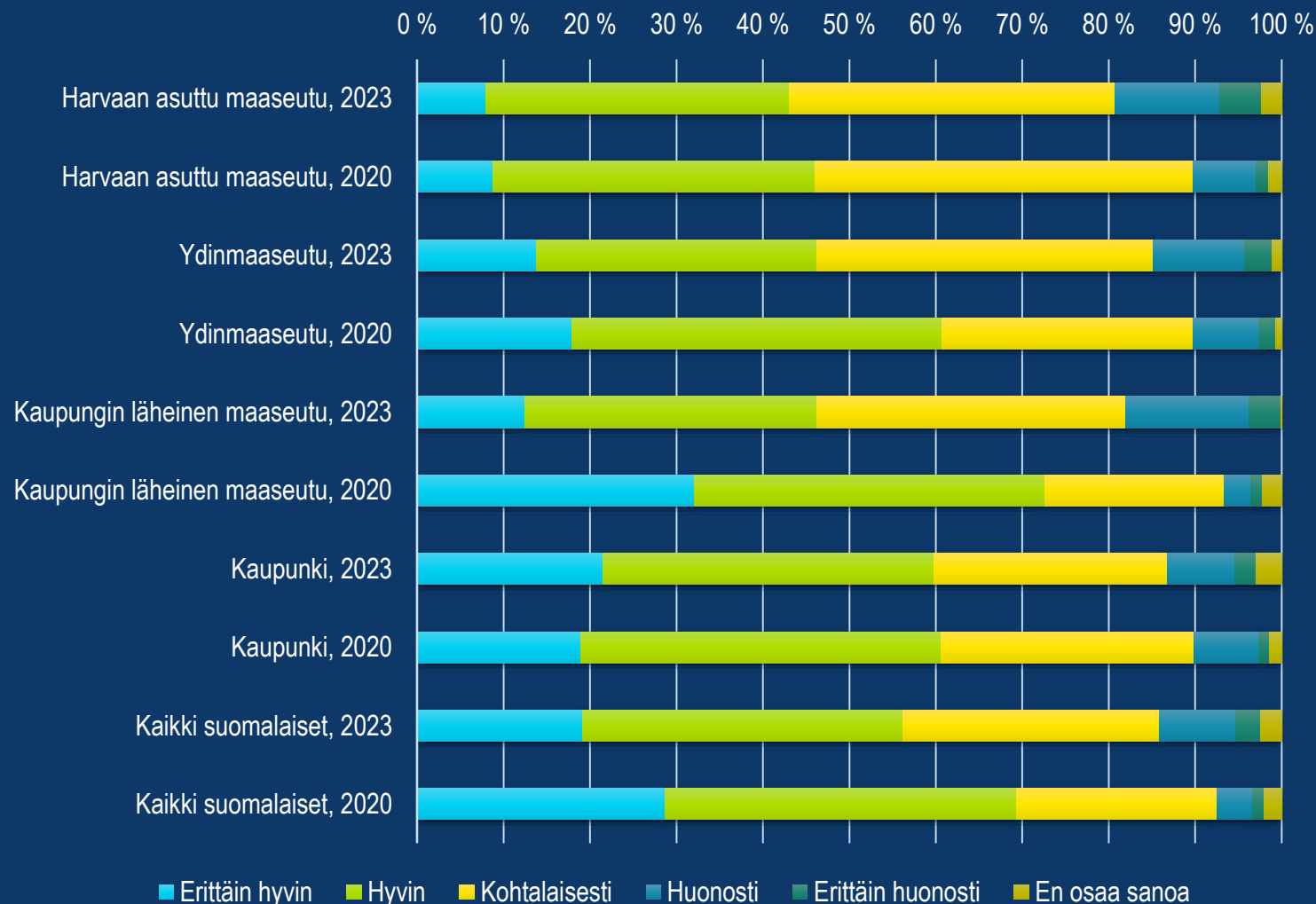
”Olisihan se kiva kun täällä pirkanmaan syrjäkylilläkin puhelut tulisivat perille eikä netti yhteydet pätkisi kokoa aikaa. Tilaa harrastaa koti ja lemmikkieläinten kanssa, puutarhurointi. Myös pienillä paikkakunnilla tulisi olla mahdollisuus tehdä hyviä töitä joilla elää, ei pelkkiä hanttihommia joilla särkyä kroppa.”

Kokemus peruspalveluiden* helposta saatavuudesta

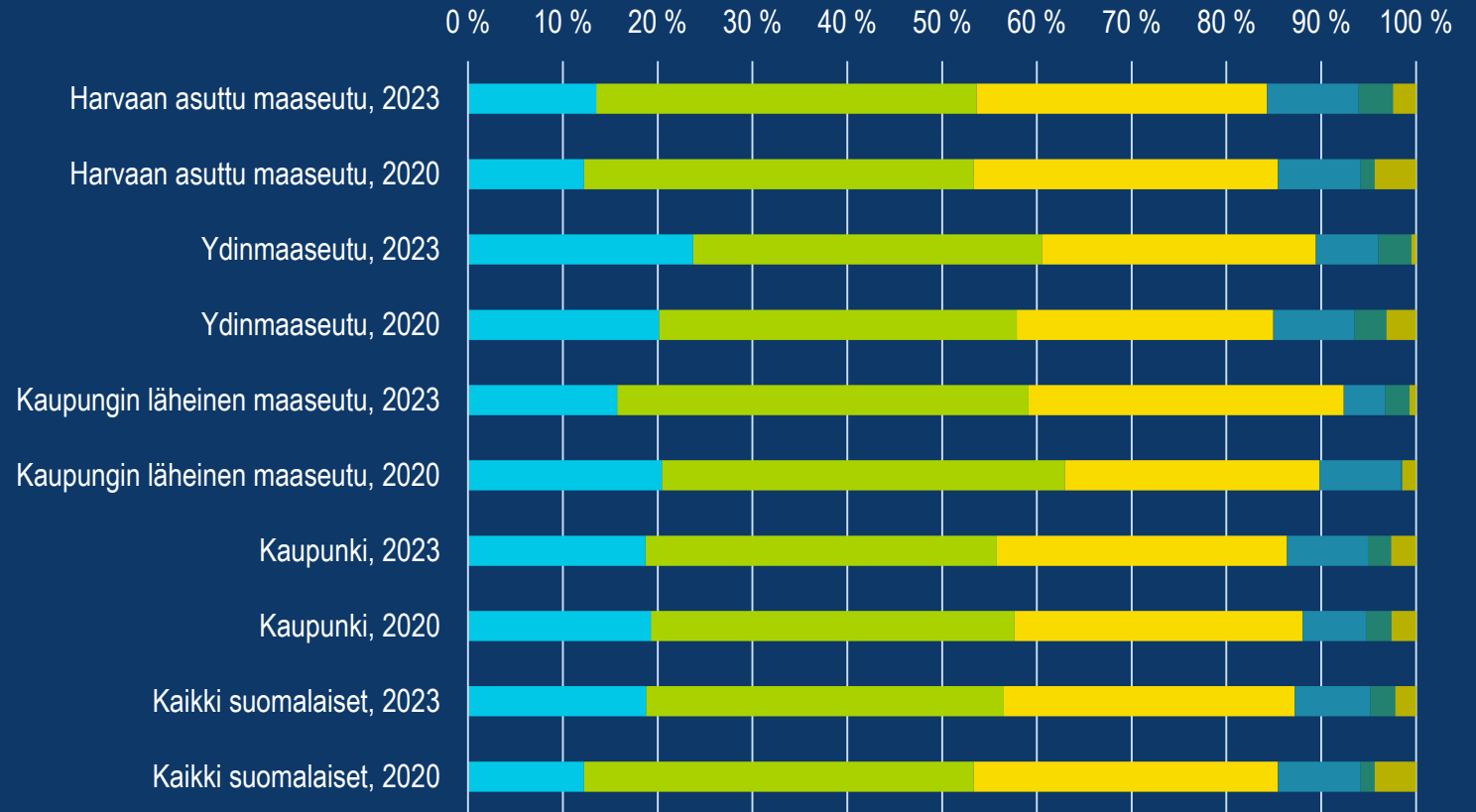
- Aiempaan verrattuna erityisesti tämä on heikentynyt kaikilla aluetyypeillä, etenkin kaupungin läheisellä maaseudulla ja ydinmaaseudulla.
- Samalla peruspalveluiden saatavuus koetaan aiempaa tärkeämmäksi turvallisen arjen ja hyvän elämän elementiksi.
- (*sosiaali-, terveys-, opetus-, liikunta- ja kulttuuripalvelut niputettu yhteen kyselyssä).

Läheisistä, ystävistä ja naapureista koostuva arjen turvaverkko

- Tämä arjen turvaverkko toteutuu tällä hetkellä parhaiten ydinmaaseudulla,
- Kaupungeissa ja harvaan asutulla maaseudulla samaa tasoa.

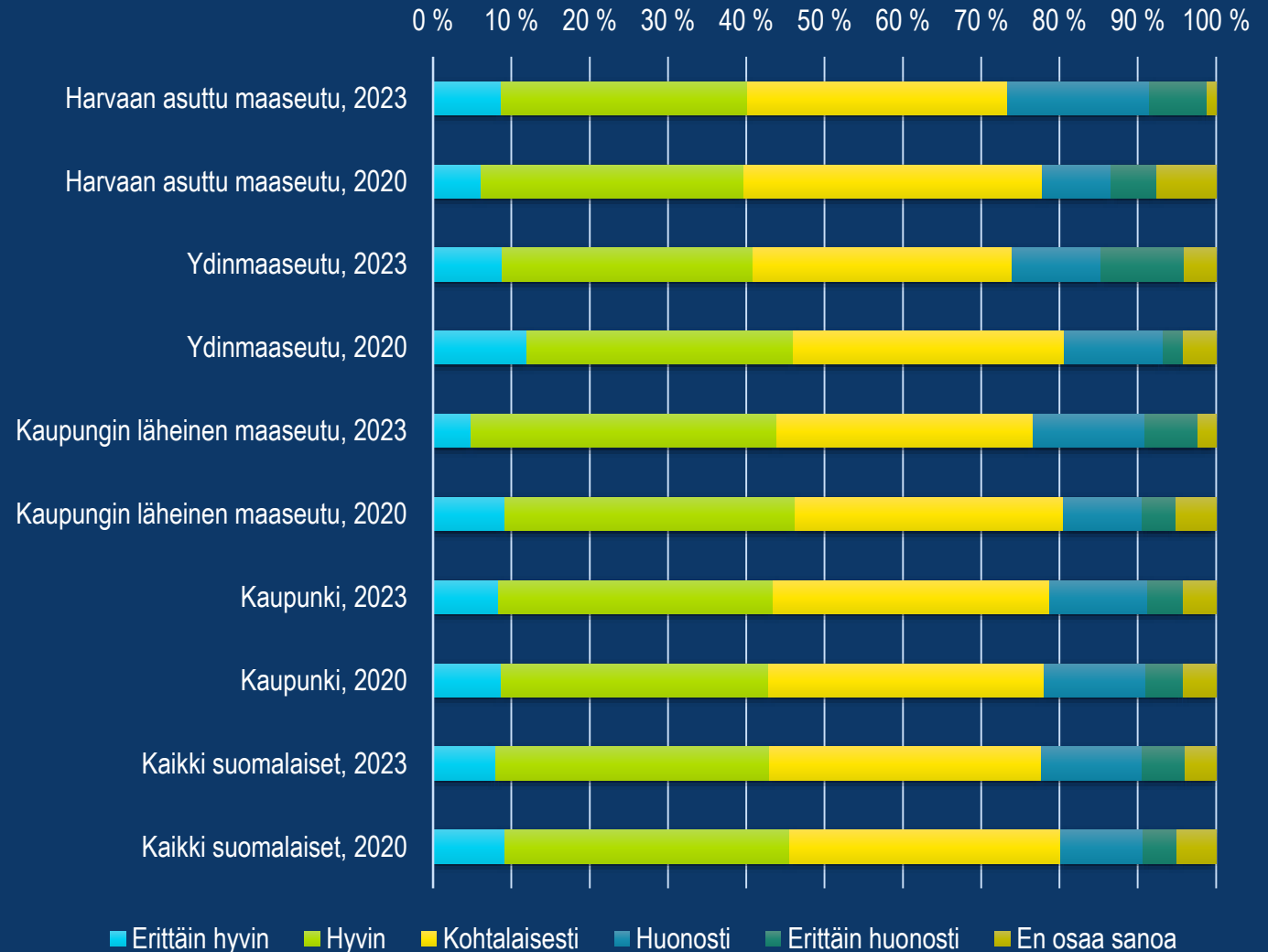
■ Erittäin hyvin ■ Hyvin ■ Kohtalaisesti ■ Huonosti ■ Erittäin huonosti ■ Ei osaa sanoa

Kokemus elämän oikeudenmukaisuudesta

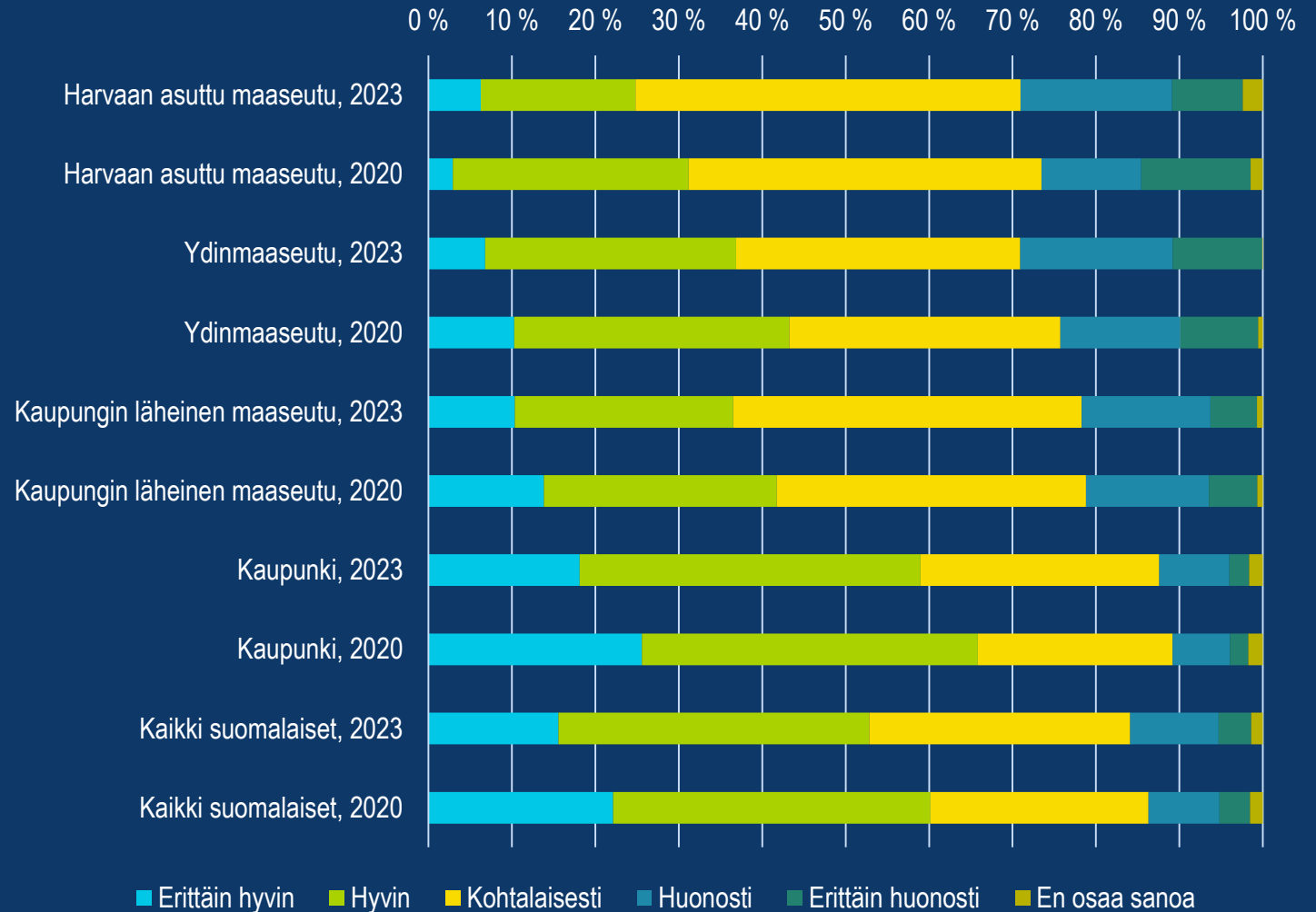
- Kokemus elämän oikeudenmukaisuudesta on heikentynyt valtakunnallisesti, mutta eniten kaupungin läheisellä maaseudulla ja ydinmaaseudulla.

Toimiva ja hyväkuntoinen tiestö

- Perusinfran, etenkin tiestön huono tila heikentää turvallisen arjen ja hyvän elämän kokemusta.
- Tiestössä on korjausvelkaa, tietoliikenneyhteysissä investointivelkaa.

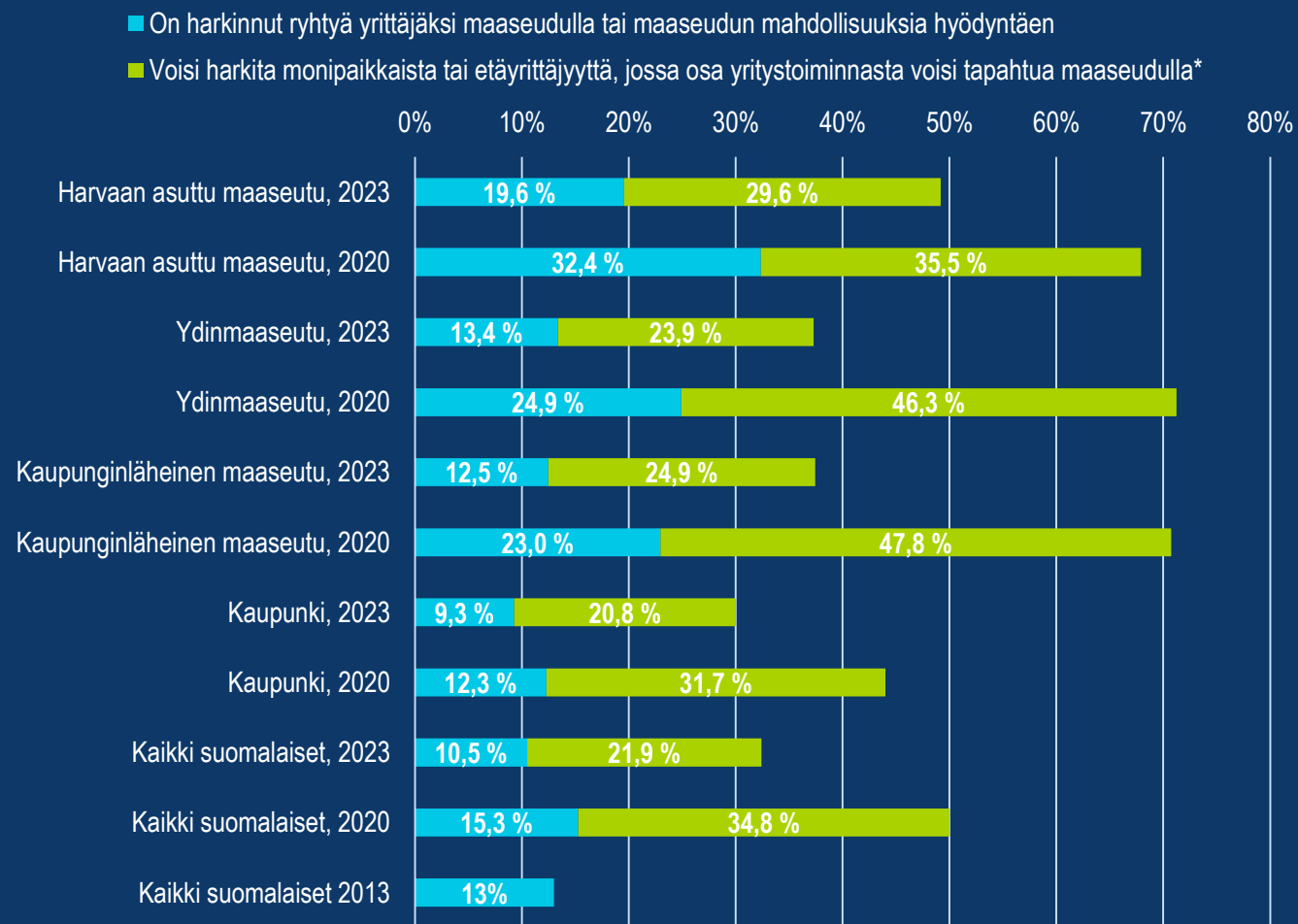
Elinvoima ja elinkeinot

”Toivon että maaseudusta tulee monipuolisen yrittämisen, yhteisöllisyyden ja matkailun aluetta, jossa puhdasta luontoa on vielä jäljellä. Eikä mukavihreän teollisuuden raaka-ainevarasto tuulimyllyineen, kaivoksineen, aurinkovoimaloineen, avohakkuineen.”

Kiinnostus maaseudun yrittäjyyttä kohtaan

- Kiinnostus ryhtyä yrittäjäksi maaseudulla on heikentynyt kaikkien alueiden asukkaiden keskuudessa.
- Muutos on huomattava: kaikkien suomalaisten keskuudessa 15 %:sta 10%:iin.
- Yrittäjäksi ryhtymistä enemmän on kiinnostusta etäyrittäjyyteen maaseudulla, mutta sekin on vähentynyt vuodesta 2020.

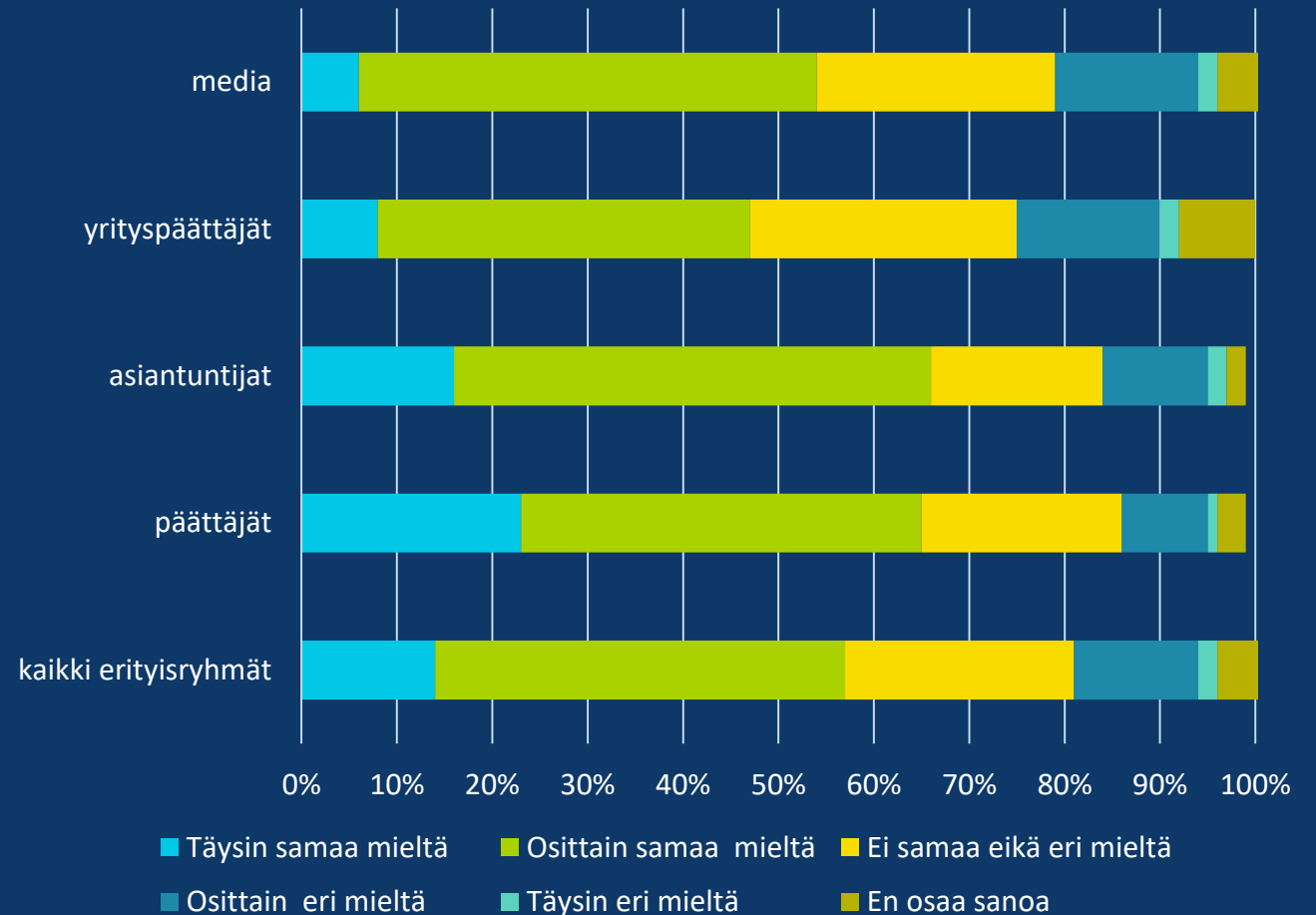

Mitä mieltä olet väittämästä ”maaseutu tarjoaa tulevaisuudessa runsaasti uusia yrittämis- ja elinkeinomahdollisuuksia sekä paikalliselle että muualta tulevalle väestölle”

- Noin 57 % yrittäjät, päättäjät, asiantuntijat ja media - vastaajaryhmistä näkee maaseudulla yrittämis- ja elinkeinomahdollisuuksia.
- Useimmat ajattelevat, että parhaiten maaseudun liiketoimintamahdollisuuksista kehitty uusiutuvan energian tuotanto.
- Muita aloja arvioidaan aiempaa kriittisemmin.
- Usko kaivostoiminnan näkymiin on vahvistunut vuodesta 2020.

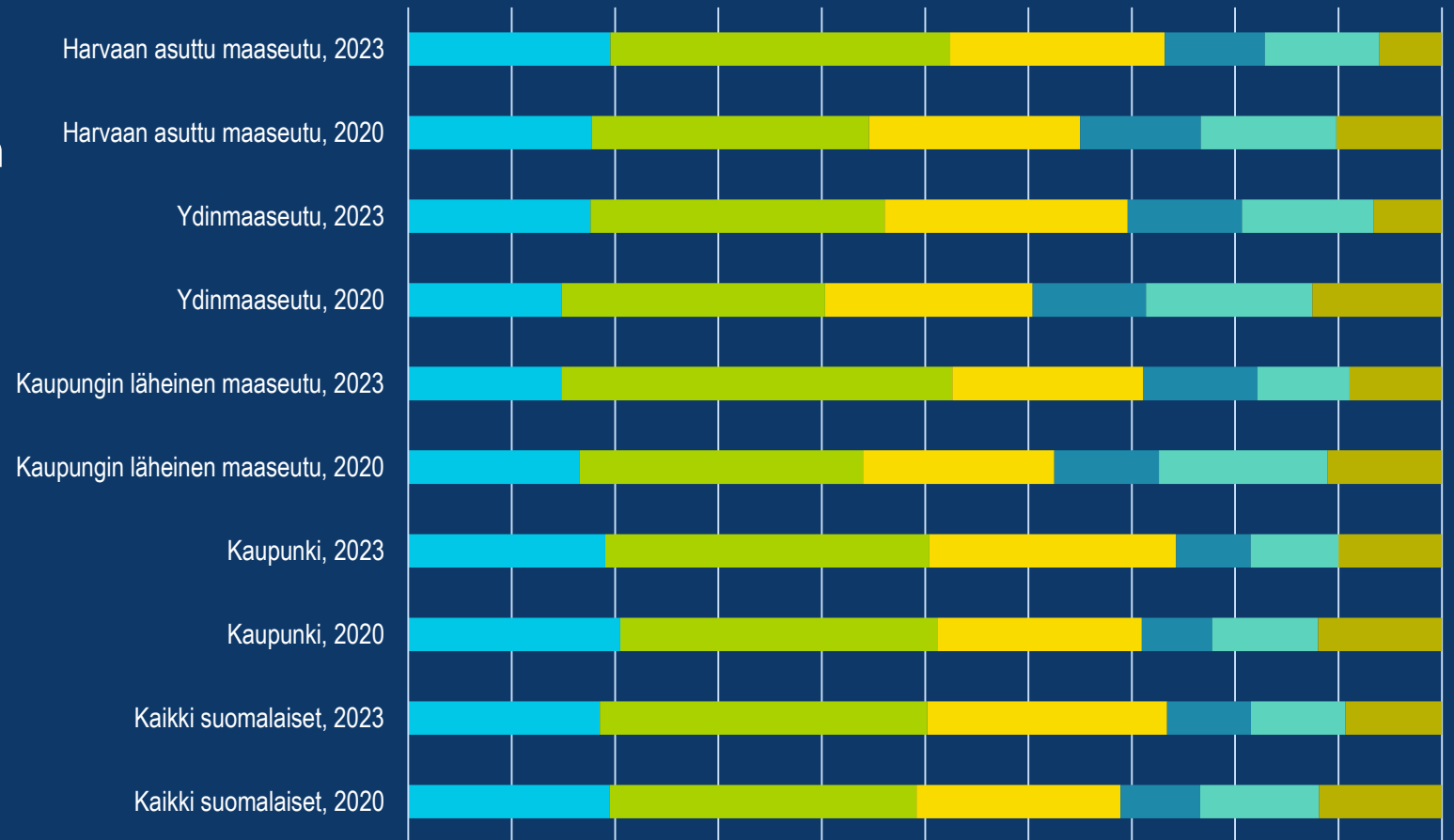
Mitä mieltä olet väittämästä ”maahanmuuttajien asettumista maaseudulle tulisi edistää”?

- Harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla suhtautuminen muuttanut myönteisemmäksi, kaupungin läheisellä maaseudulla kielteisemmäksi.
- 27 % vastaajista toivoo, että maaseutu on entistä monikulttuurisempi. Vuonna 2020 luku oli 20 %.
- 77 % vastanneista, lisähenkilöstöä harkitsevista maaseudun yrittäjistä voisi palkata maahanmuuttajan.

Maahanmuuttajien asettumista maaseudulle tulisi edistää

0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 % 90 % 100 %

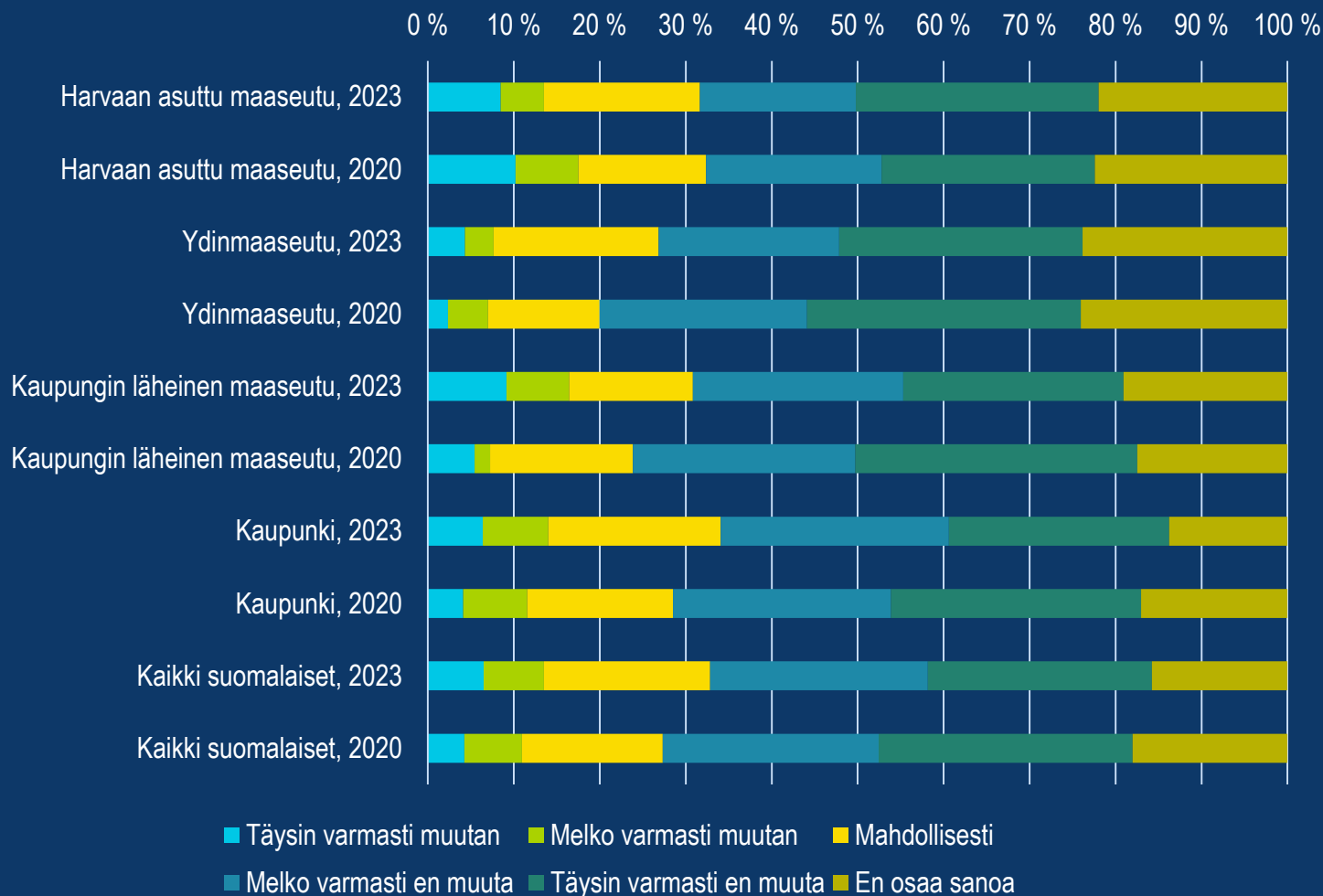

■ Täysin samaa mieltä ■ Osittain samaa mieltä ■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Osittain eri mieltä ■ Täysin eri mieltä ■ En osaa sanoa

Aiotko lähitulevaisuudessa* muuttaa maaseutumaisempaan ympäristöön?

- Kiinnostus muuttaa maaseutumaisempaan ympäristöön on lisääntynyt vuodesta 2020, erityisesti kaupungin läheiseltä maaseudulta ja kaupungeista.
- Vastaavasti on vastaajilla aikaisempaa vähemmän aikeita muuttaa kaupunkimaisempaan ympäristöön. Erityisesti on kiinnostus vähentynyt kaupungin läheisellä maaseudulla.
- *lähitulevaisuudessa on kyselyssä määritelty "10 vuoden sisällä".

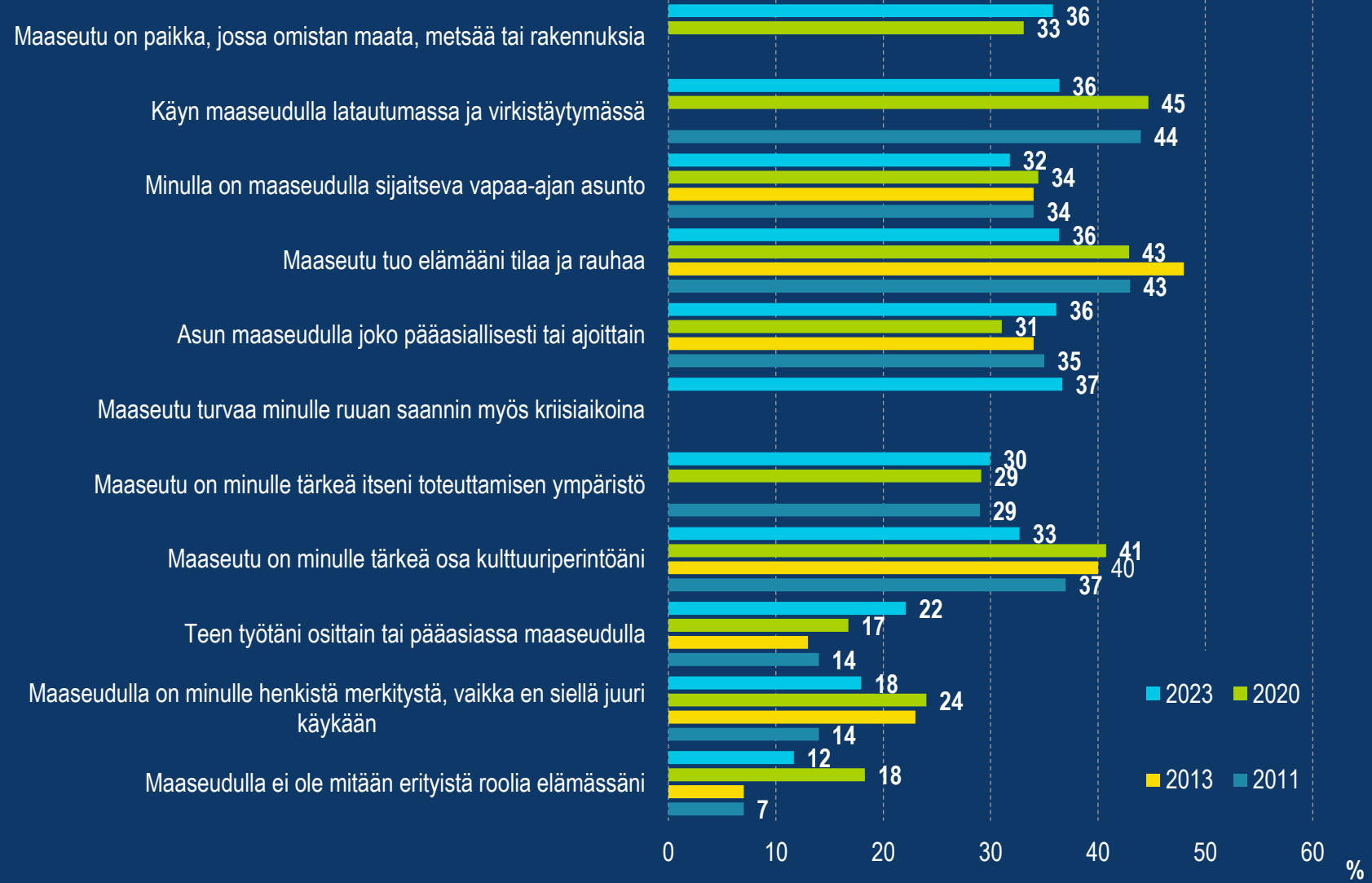

Maaseudun merkitys itselle 10 vuoden kuluttua

Kysyttiin* ”mitä maaseutu merkitse sinulle todennäköisesti 10 vuoden kuluttua?”

- Yhä useammalle maaseutu on paikka, jossa on omistuksia (36 %).
- Lisäksi siellä
  - virkistäydytään (36 %),
  - asutaan vapaa-aikana (32 %),
  - monipaikkaisesti tai pääasiassa (36 %).
- Työnteon maaseudulla tai sieltä käsin odotetaan lisääntyvän (22 %).
- Maaseudun rooli ruuan saannissa kriisiaikoina on tärkeää (37 %).
- *2023 ja 2020 kaikki suomalaiset, 2013 ja 2011 suomenkieliset

Vastaajien tulevaisuudennäkymiä

- ”En näe nykyistä politiikkaa kovinkaan maaseutua suosivana, kaikki palvelut ajetaan alas ja ihmiset pakotetaan pois maaseudulta.”
- ”Jos nykyisen hallituksen politiikka saa jatkoa, tulee se johtamaan maaseudun mieltämiseen ainoastaan tuotannontekijänä. Mikä johtaa lopulta luonnonvarojen ja ympäristöjen niukkuuteen ja elinkelpoisuuden heikkenemiseen.”
- ”Kaikkien pitäisi asua kaupungissa ettei tarvitsisi palveluita ym. järjestää pitkien matkojen päähän.”
- ”Liian moni asuu asumistuen varassa kaupungeissa. Jos ei varaa maksaa kaupungin asumiskuluja niin sitten pitää muuttaa edullisempaan paikkaan eli maaseudulle.”
- ”Maalla asuminen on kallista, joten se ei valitettavasti tule yleistymään. Kaupungissa, kerrostalossa asuminen on huomattavasti edullisempaa.”
- ”Vissa områden på landsbygden är för de rika som har råd att bo där. T.ex. nära havet och på s.k. semesterorter som i Hangö. Andra områden på landsbygden blir för de fattiga som inte har råd att bo i de större städerna. T.ex. "döende" kommuner i centrala och östra Finland samt förorter till stora städer kan erbjuda billigare hem. Kort sagt, attraktiva landsbygdsområden för de rika som fritidsboende, och oattraktiva landsbygdsområden för de fattiga. :(”

Maaseutubarometrin kyselyn toteutus

Maaseutubarometri 5.0

- 5. maaseutua koskeva kansalaiskysely (2009, 2011, 2014, 2020 ja 2023), lisäksi erityisryhmien kyselyt (päättäjät, asiantuntijat, yrittäjät, media).
- 2020 lähtien myös ruotsinkielinen kansalaiskysely.
- Tilastollisesti edustavat otokset kansalaisista (suomen- ja ruotsinkieliset), myös erityisryhmät valtakunnallisia.
- Teemat:
  - Mielikuvat maaseudusta
  - Oma maaseutusuhde
  - Hyvän elämän ja turvallisen arjen elementit
  - Maaseudun merkitys tulevaisuudessa
  - Elinkeinot ja yrittäminen, yrittäjäyys
  - Maaseudun kehittäminen
  - Maaseudun tulevaisuus, merkitys nyt ja tulevaisuudessa

Maaseutubarometri 2023

- Barometrin kehittämisestä ja maaseutupoliittisesta tulkinnasta vastaa Luke, kyselyn toteutuksesta Taloustutkimus, Luken toimeksiannosta.
- Tutkimuksen kohderyhmät, vastaajamäärät
  - **Kansalaiset** (15-79-vuotiaat suomalaiset) n=1679, jossa omana ryhmänään nuoret kaupunkilaiset (15-29 v.) n=287
  - **Ruotsinkielinen väestö** (15-79-vuotiaat) n=610
  - **Yrityspäätäjät** (toimitusjohtajat, kehitysjohtajat, talousjohtajat + vast.; teoll., rakent., kauppa ja palvelut) n=346
  - **Päätäjät** (kansanedustajat, kaupungin-/kunnanjohtajat ja -valtuustojen puheenjohtajat, maakuntajohtajat ja -valtuutetut, europarlamentaarikot, hyvinvointialueiden valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajat, hyvinvointialuejohtajat) n=201
  - **Median edustajat** (päätoimittajat, uutispäälliköt, aluetoimittajat, toimituspäälliköt, politiikan toimittajat, toimittajat; lehdet, tv, radio) n=65
  - **Maaseutuasiantuntijat** (Luken toimittama rekisteri) n=167
- Tiedonkeruumenetelmät
  - Kansalaiset, **internetpaneelitutkimus**; Julkisen sektorin päättäjät ja Maaseutuasiantuntijat, **sähköinen kysely**; Ruotsinkielinen väestö, Yrityspäätäjät ja Median edustajat, **puhelininformoitu sähköinen kysely**.
  - Vastaaminen kaikissa kohderyhmissä **mahdollista molemmilla kielillä**.
- Tutkimuksen ajankohta
  - Kansalaiset: 30.10.-13.11.2023;
  - Ruotsinkielinen väestö: 7.11. – 27.11.2023;
  - Päätäjät ja maaseutuasiantuntijat: 7.11 – 27.11.2023;
  - Yrityspäätäjät ja median edustajat: 7.11.- 27.11.2023

Kiitos!

www.maaseutupolitiikka.fi

